

EDUCATIEVE MASTER IN DE GEDRAGSWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT GENT

OPLEIDINGSACCREDITATIE OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

9 JUNI 2023

MR. E. HALSBERGHE (VOORZITTER) • PROF.DR. A. VISSCHER, DR.
R. GROL, MR. T. COX, MEVR. S. MOENS, MEVR. L. HOUWELING
(COMMISSIELEDEN) •
MEVR. A. DETANT (SECRETARIS) • MEVR. V.CONINGS
(PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Abstract	4
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
2.1	Deel 1. De Educatieve masteropleidingen: algemene bevindingen	7
2.1.1	Visie en leerresultaten	7
2.1.2	Programma	8
2.1.3	Stages en masterproef	10
2.1.4	Toetsing	13
2.1.5	Permanente kwaliteitszorg	15
2.1.6	Strategische doelstellingen	16
2.1.7	Campus voor het verkorte traject	19
2.2	Deel 2. Educatieve master in de Gedragswetenschappen	19
2.2.1	Visie en leerresultaten	20
2.2.2	De lerarencompetenties in de Gedragswetenschappen	21
2.2.3	Masterproef	22
2.2.4	Aanbevelingen	23
3	Oordeel	24
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	27
	Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten	28
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	29
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding	30
	Bijlage 5: Verantwoording	33
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal	34

1 Abstract

De commissie adviseert met dit rapport de NVAO over de kwaliteit van de educatieve masteropleiding in de Gedragswetenschappen van de UGent, op basis van drie samenhangende vragen: 1) Wat beoogt de opleiding? 2) Hoe wil de opleiding dat realiseren? 3) Hoe zal worden vastgesteld dat wat beoogd werd, gerealiseerd is?

De Commissie oordeelt positief over de opleiding op de drie bovenstaande vragen. Ze heeft veel ambitie en sterke punten gezien, een geëngageerd team en enthousiaste studenten en alumni. De Commissie heeft ook een aantal suggesties en aanbevelingen gedaan om verbeterpunten op te pakken.

De Commissie vindt de visie van de opleiding bijzonder sterk. De focus op 'multiperspectivisme' is een relevante keuze om een lerarenopleiding neer te zetten die een belangrijke bijdrage kan leveren tot de samenleving. Daarnaast is de inzet op zelfreflectie en de onderzoekende houding van de student waardevol.

In de benaming van de opleiding is bewust gekozen om de dubbele finaliteit van het diploma te beklemtonen. De afstudeerrichtingen binnen de cluster Gedragswetenschappen benadrukken de vak-identiteit van toekomstige leraren. UGent heeft qua profilering hiermee een duidelijke keuze gemaakt.

De grote flexibiliteit in trajecten die UGent in de EDUMA aanbiedt en de keuzeruimte die studenten krijgen, zijn een meerwaarde om de toegankelijkheid van de opleiding waar te maken en een diverse studentenpopulatie aan te trekken.

De Commissie wilde doorheen de gesprekken begrijpen hoe UGent academisch gevormde leraren wil opleiden die breed inzetbaar zijn ('T-shaped professional'), doordat ze én vakspecialist zijn én over uitstekende onderwijscompetenties en generieke competenties beschikken. Studenten zijn door de Commissie uitgenodigd om toe te lichten hoe deze 'leraar met meer' in hun opleiding vorm krijgt.

De Commissie stelde vast dat het in de lerarenopleiding soms nog een zoeken is naar de juiste focus in de verschillende programma-onderdelen en naar een duidelijke integratie van alle programmalijnen. De Commissie geeft als aanbeveling mee om helder te maken welke verwachtingen de opleiding vooropstelt wat betreft de kennis, vaardigheden en attitudes voor studenten, en te bewaken dat dit in alle verschillende trajecten ook duidelijk is en gerealiseerd kan worden. De opleiding zal erbij gebaat zijn de kernbegrippen die onder 'multiperspectivisme' vallen, waaronder inclusie en diversiteit, af te bakenen en aan te geven wat deze betekenen voor het leraarschap.

In de EDUMA Gedragswetenschappen is het nodig om echt werk te maken van het expliciteren en communiceren van de visie op onderwijs waarmee het domein zich wil profileren, en in te zetten op het vormen van de 'lesgevers van de toekomst'. De Commissie ziet deze aanbeveling ook als een middel om een verbeterslag te maken en een veel sterkere beroepsidentiteit van de educatieve master Gedragswetenschappen neer te zetten. Verder raadt ze de opleiding aan meer aandacht te besteden aan andere relevante aspecten van onderwijs dan tot nu toe het geval is, en de bredere mogelijkheden en functies van gedragswetenschappers in een onderwijsinstelling te exploreren (onderwijsbeleid, innovatie, management, onderwijsondersteuning, kwaliteitszorg, technologische ondersteuning onderwijs, ...).

De Commissie beveelt de opleiding aan keuzes te maken en volop in te zetten op de onderzoekende leraar als innovatieve kracht. Dat betekent de dialoog met de school en het werkveld benutten om beter in te spelen op hun vragen en behoeften en de mogelijkheden gebruiken om te werken op de combinatie werkveld, onderwijs, onderzoek en eventuele aansluiting bij stage. Het herdenken van de finaliteit van de educatieve masterproef tot een

relevant werkstuk waarbij de student een vakdidactisch probleem in zijn/haar domein onderzoekt, is deel van die oefening. De Commissie verwacht dat dit de meerwaarde van de masterproef voor student én werkveld zal versterken.

Met betrekking tot de stages is er veel waardering voor de brede ervaring die student-leraren opdoen en voor de begeleiding vanuit UGent. De werklast die met de stages gepaard gaat is een belangrijk punt van aandacht dat door de opleiding opgepakt moet worden. Verder heeft de opleiding ook een rol te spelen om de stage te faciliteren. De Commissie moedigt de opleiding aan nog sterker in te zetten op het uitbouwen en onderhouden van een netwerk van scholen en een *pool* van mentoren waarmee samengewerkt kan worden op basis van duidelijke afspraken. De Opleidingscommissie heeft hier een sleutelrol en wordt aangemoedigd hierin het voortouw te nemen.

De Commissie beveelt tot slot aan om sterker en meer expliciet in te zetten op de attitude van levenslang leren. Deze is nodig om academisch gevormde leraren te bekomen die hun vakinhoudelijke competenties in de brede onderwijscontext kunnen inzetten en in staat zijn actief bij te dragen aan onderwijsontwikkeling en -vernieuwing.

Uit de gesprekken is gebleken dat de cluster Gedragswetenschappen open staat voor continue verbetering. De EDUMA zet in op doorontwikkeling en wil verder werken op de versterking van de vakdidactiek. De Commissie onderschrijft de verbeterslag die de opleiding verder wil maken en ziet concrete opportuniteiten door meer aandacht te besteden aan visies op onderwijs, schoolcultuur, begeleiding van leerlingen, relatie met ouders en hoe actuele onderwerpen in de school te brengen of - als ze zich in scholen/klassen aandienen - te benutten voor het onderwijs. De vakdidactiek zou hier bij uitstek een voorbeeldfunctie kunnen hebben; anderzijds kan net vanuit de EDUMA Gedragswetenschappen in deze een voortrekkersrol worden opgenomen.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

Dit verslag geeft de vaststellingen, suggesties en aanbevelingen weer van de Commissie die door de NVAO werd aangesteld voor evaluatie van de 8 educatieve masteropleidingen (EDUMA) aan de Universiteit Gent (UGent): Educatieve master in de cultuurwetenschappen; Educatieve master in de gezondheidswetenschappen; Educatieve master in de maatschappijwetenschappen; Educatieve master in de gedragswetenschappen; Educatieve master in de economie; Educatieve master in de lichamelijke opvoeding; Educatieve master in de wetenschappen en technologie; Educatieve master in de Talen.

De Commissie heeft een zeer uitgebreid en informatief dossier ontvangen, waarin de diverse aspecten van de educatieve masteropleidingen in kaart zijn gebracht en toegelicht. De online opleidingsmonitor '*Monitor Educatieve masteropleidingen*' beschrijft alle gedeelde principes voor de EDUMA aan de UGent, en gaat in op de onderwijsvisie en het beleid, de permanente kwaliteitszorg, en de strategische doelstellingen van de instelling voor de lerarenopleidingen die ze aanbiedt. Het is het centrale werkinstrument waarmee de opleidingscommissie de onderwijskwaliteit opvolgt en bijstuurt voor alle EDUMA van de UGent.

De *Monitor* werd in het accreditatieproces aangeboden als zelfevaluatierapport. Het document is door de Commissie in detail bestudeerd ter voorbereiding op het locatiebezoek aan de instelling. Daarnaast heeft de Commissie per EDUMA opleidingsspecifieke gegevens kunnen onderzoeken in de 'Kerninformatie' die ze heeft ontvangen voor elk van de 8 educatieve masteropleidingen. De kerninformatie per EDUMA heeft als aanvulling op de *Monitor* en samen met andere documenten, de 'Essentiele bijlagen' en het 'Kwaliteitsverbeterplan' van de instelling, als basis gediend voor de specifieke gesprekken.

De commissie heeft in haar onderzoek en de gesprekken met de instelling en de respectieve lerarenopleidingen de structuur van de *Monitor* als startpunt genomen. Ze heeft gekeken naar 1) de *visie en leerresultaten* van de opleiding, 2) het *programma* (vertaling opleidingsspecifieke leerresultaten naar programma; werkvormen en activerend leren; masterproef; stages), 3) de *toetsing en het eindniveau*. Vervolgens is aandacht besteed aan 4) de *permanente kwaliteitszorg* zoals die door UGent is uitgewerkt (verankeren externe blik; werking opleidingscommissie en verbeterbeleid; transparantie en communicatie). Tot slot heeft de Commissie diverse aspecten besproken die centraal staan in 5) de *strategische doelstellingen* van de UGent (durf denken en multiperspectivisme; onderwijs gebaseerd op excellent onderzoek; talentontwikkeling voor studenten en lesgevers; betrokkenheid van stakeholders; internationalisering van studenten en docenten).

Het verslag dat voorligt gaat allereerst in op de algemene bevindingen en aanbevelingen die door de Commissie zijn gedaan voor het geheel van de EDUMA aan de UGent. Gezien de centrale visie en sterke gemeenschappelijke uitwerking van de educatieve masteropleidingen, heeft de Commissie suggesties en aanbevelingen willen formuleren die voor alle EDUMA-opleidingen aan de UGent gelden.

Daarnaast heeft de Commissie ook elke specifieke EDUMA bestudeerd en besproken tijdens haar bezoek aan de instelling.

Het rapport van de Commissie volgt in het eerste algemene deel de structuur die UGent in de *Monitor* heeft gehanteerd. De bevindingen die opleidingsspecifiek zijn, worden telkens in afzonderlijke deelrapporten weergegeven. In dit rapport wordt in een tweede deel verslag gedaan van de vaststellingen en aanbevelingen die specifiek gelden voor de educatieve master in de Gedragswetenschappen van de Universiteit Gent.

2.1 Deel 1. De Educatieve masteropleidingen: algemene bevindingen

2.1.1 Visie en leerresultaten

De UGent zet in de EDUMA-opleidingen voornamelijk in op twee trajecten: het geïntegreerde traject van 90 of 120 studiepunten dat meteen aansluit op de bachelor, en het verkorte traject van 60 studiepunten voor wie reeds een masterdiploma op zak heeft. Verder biedt de instelling ook het LIO-traject aan (Leraar-in-Opleiding), dat open staat voor studenten die reeds een arbeidscontract hebben als leraar binnen onderwijs, maar nog niet beschikken over een diploma van een lerarenopleiding. Daarnaast heeft de UGent sinds het academiejaar 2021-2022 ook een Duaal leren traject voor werkende studenten die als zij-instromers de EDUMA kunnen aanvatten. De Commissie vindt de grote flexibiliteit in trajecten die UGent in de EDUMA biedt een grote meerwaarde om de toegankelijkheid van de opleiding waar te maken.

Eigen aan het UGent-model is dat er bewust gekozen is om te werken met afstudeerrichtingen in de benaming van de opleidingen, dit om de dubbele finaliteit van het diploma te beklemtonen (bijv. Educatieve Master Cultuurwetenschappen, afstudeerrichting Geschiedenis). De afstudeerrichtingen verwijzen naar de domeincomponent EDUMA (of de voorafgaand behaalde domeinmaster) en benadrukken de vak-identiteit van toekomstige leraren. UGent heeft daarmee een duidelijke keuze qua profilering van de afgestudeerde leraren gemaakt.

De Commissie heeft tijdens de gesprekken veel aandacht besteed aan de manier waarop de integratie van de domeincomponent en leraarcomponent vorm krijgt. Om beter voeling te krijgen met de realiteit van de opleidingen die gepromoot worden met de slagzin 'Word leraar met meer', werden studenten van de EDUMA uitgenodigd om toe te lichten hoe deze 'leraar met meer' in hun opleiding gestalte krijgt.

Ook is de Commissie tijdens de gesprekken uitvoerig ingegaan op de manier waarop UGent academisch gevormde leraren wil opleiden die breed inzetbaar zijn, doordat ze én vakspecialist zijn én over uitstekende onderwijs- en generieke competenties beschikken.

De Commissie heeft diverse sleutelementen in de visie van UGent op de EDUMA bevestigd, met name de manier waarop het 'multiperspectivisme' zich in de opleidingen vertaalt en hoe de uitwerking van de zogenaamde 'T-shaped professional' gebeurt in de opleidingscompetenties en het opleidingsdidactisch concept van de lerarenopleiding.

De integratie tussen theorie en praktijk zit sterk in de visie op de EDUMA verweven, en ook de aandacht voor zelfreflectie en een onderzoekende houding maakt deel uit van het DNA van de lerarenopleiding. De Commissie vindt het gepast dat UGent inzet op multi-inzetbare afgestudeerden die als '*reflective practitioners*' kunnen aanknopen bij onderwijsmodellen en -praktijken in alle scholen en onderwijsnetten. Studenten in de EDUMA worden actief aangemoedigd om met de basisfilosofie van het 'multiperspectivisme' tijdens de praktijk van hun stage-opdrachten aan de slag te gaan en voeling te krijgen met de verscheidenheid aan contexten, noden van leerlingen, diversiteit van scholen en pedagogische projecten waarin ze als leraar moeten kunnen functioneren en waaraan ze leren bijdragen.

De Commissie heeft kunnen vaststellen dat de kernelementen van de visie van de instelling op de EDUMA bij studenten goed bekend zijn, maar op erg verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Wat 'multiperspectivisme' betekent voor de praktijk, en hoe dit zich vertaalt in de opleiding tot leraar is niet eenduidig (kritische zin, perspectiefwisseling, openheid, pluralisme en tolerantie tegenover afwijkende gezichtspunten, etc.). Voor veel studenten is het omzetten van het 'multiperspectivisme' in de klas en op de school in ieder geval een uitdaging om buiten hun vertrouwde context en uit hun comfortzone te treden. De Commissie vindt het waardevol dat studenten gestimuleerd worden om in verschillende soorten scholen en leercontexten met heel diverse leerlingpopulaties van het leraarschap te proeven; deze keuze binnen de EDUMA

maakt dat studenten uitgedaagd worden om zich al tijdens de opleiding voor te bereiden op een werkveld met grote diversiteit en tal van uitdagingen.

Uit de gesprekken met het opleidingsmanagement, de docenten en onderwijsbegeleiders blijkt de positionering van de respectieve EDUMA-opleidingen vanuit het concept van de 'T-shaped professional' nog een zoeken te zijn om de integratie tussen de eindtermen van de domeinmaster en de eindtermen van het leraarschap zo goed mogelijk te realiseren. Het blijft daarbij een uitdaging om de academische en beroepscomponenten in de opleiding zo vlot mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

Om de 'leraar met meer' scherper neer te zetten, is het aangewezen om de kernconcepten (diversiteit, inclusie, onderzoekende houding, etc.) te verduidelijken en beter af te bakenen hoe deze in de opleiding vorm zullen krijgen. Wat betekenen de kernconcepten voor het leraarschap? Welke kennis, tools en handvaten moeten de EDUMA-opleidingen aanreiken om studenten in lespraktijk en klascontext hiermee om te laten gaan?

De Commissie geeft de instelling en haar EDUMA-opleidingen als aanbeveling mee om helder te maken welke verwachtingen ze vooropstelt wat betreft de kennis, vaardigheden en attitudes voor studenten. Een scherpere afbakening van de vooropgestelde doelen en opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) binnen het kader dat de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's) biedt, zal leiden tot duidelijker keuzes en meer focus in de opleiding. Zowel voor het geïntegreerde als voor het verkorte traject kan deze operationalisering leiden tot een scherper profiel van de leraar die UGent wil afleveren.

Bovendien is het diploma geen eindpunt, waarop een leraar definitief gevormd is. De opleiding maakt de student startklaar voor het werkveld, maar ze moet ook aanvaarden en meegeven dat het leraarschap een permanente vorming en verdere professionalisering vraagt. De Commissie beveelt dan ook aan om sterker en meer expliciet in te zetten op de attitude van levenslang leren. Deze is nodig om academisch gevormde leraren te bekomen die vanuit hun persoonlijke identiteit en visie als leraar, met verantwoordelijkheid, hun vakinhoudelijke competenties in de brede onderwijscontext kunnen inzetten en in staat zijn actief bij te dragen aan onderwijsontwikkeling en -vernieuwing.

2.1.2 Programma

Uit de *Monitor* blijkt dat de component leraar een identieke opbouw heeft in de 8 Educatieve Masteropleidingen aan de UGent. Ieder curriculum bestaat uit vier programmalijnen (theoretische vorming, vakdidactiek, stage, masterproef) en een keuzeruimte. De programmaopbouw wijkt licht af binnen de EDUMA talen (Taal- en Letterkunde en Toegepaste Taalkunde) waar er geen keuzeruimte is omdat de studenten binnen de programmalijn vakdidactiek meer studiepunten opnemen om opgeleid te worden in 2 talen. De programmalijnen geven een duidelijk overzicht van de opbouw van de opleiding en worden gradueel opgebouwd. Voor de theoretische vorming fungeert het vak *Krachtige leeromgevingen* als basisvak waarop de drie overige vakken verder bouwen en specialiseren. Binnen de vakdidactische vorming wordt gestart met een algemene breed oriënterende vakdidactiek op clusterniveau, gevolgd door specifieke vakdidactieken op afstudeerniveau. Voor de praktijkvorming is er een oriëntatiestage, gevolgd door specifieke stages (A, B en C) binnen de vakgebieden. In de EDUMA talen (Taal- en Letterkunde en Toegepaste Taalkunde) wordt onmiddellijk een specifieke vakdidactiek per opgenomen taal aangeboden, gevolgd door stages A en B voor taal 1 en voor taal 2.

Voor de vakken uit de programmalijn theoretische vorming en een selectie van vakdidactieken binnen specifieke clusters wordt ingezet op *blended learning* en een campuswerking met een verscheidenheid aan werkvormen. Studenten krijgen veel mogelijkheden door de diverse trajecten en flexibele leerwegen die worden aangeboden om een lerarenopleiding op maat te volgen. Ze kunnen zelf kiezen of ze de leerdoelen behalen via online leertrajecten, via de campuslessen of via een mix van beiden. Het model laat grote flexibiliteit toe in het tempo, de tijd, de plaats en het format van leren. Binnen het programma zelf wordt er ook veel keuzeruimte en

variatie geboden, met name in de breedheid van de stages die een student moet opnemen, het uitwerken van de masterproef en de keuzevakken. Dit is een sterk punt in de lerarenopleidingen van de UGent.

De ambitie is om studenten in het programma mee te nemen van een verkennende fase naar verdiepend en verbredend inzicht, om uiteindelijk tot integrerend didactisch handelen te komen. De opleiding zet in op activerend leren en activerende werkvormen en op het geïntegreerd ontwikkelen van domein- en lerarencompetenties voor het verwerven van de eindcompetenties, via onder meer micro-teaching, groepsopdrachten, bespreking van concrete cases en uitwisseling van leerervaringen tussen studenten, alsook in de stages en het onderzoek in de educatieve masterproef. De Commissie vindt het erg waardevol dat de EDUMA de student vanaf de start tracht mee te nemen in de rol als leraar en zelf volop inzet op activerende werkvormen om de studenten te vormen. Deze benadering daagt de student-leraar uit om buiten de gekende paden te treden en te experimenteren; het keuzepallet geeft daarenboven een grote flexibiliteit aan studenten en is erg te appreciëren.

De interactie tussen de domeinkennis, de theoretische programmalijn en de andere programmalijnen van de EDUMA was voor de Commissie niet altijd inzichtelijk. Ook door de manier waarop de begeleiding in de diverse programmalijnen en blokken van de EDUMA wordt gerealiseerd - met aparte onderwijsbegeleiders per blok - bleef de Commissie met vragen zitten over hoe de samenhang van het programma wordt gefaciliteerd en de integratie tussen theorie en praktijk in het curriculum wordt gerealiseerd. Daarom heeft de Commissie in de gesprekken veel aandacht besteed aan de integratie tussen de programmalijnen.

Tijdens de gesprekken zijn veel voorbeelden aangehaald die illustreren hoe de wisselwerking tussen de verschillende vakken loopt, en op welke manieren theoretische onderbouwing, algemene didactiek en specifieke vakdidactieken samenkomen in een gevarieerd palet aan opdrachten en in de stages en masterproef. De clustervakdidactiek laat toe bruggen te slaan tussen de theoretische inzichten in de opleidingsonderdelen uit de theoretische vorming en de noodzakelijke vakdidactische invulling binnen de specifieke vakdidactiek. Ook ziet de Commissie dat het gecontextualiseerd leren niet alleen een plaats krijgt in de programmalijn stage, maar ook aan bod komt in de vakdidactieken, door het gebruik van praktijkvoorbeelden en bespreking van concrete cases. Bij de vakdidactiek, stage en masterproef worden de domein- en pedagogische vaardigheden het duidelijkst geïntegreerd.

Niettemin is de Commissie ervan overtuigd dat hier een verbeterslag gemaakt kan worden. De samenhang kan versterkt worden door de theoretische onderbouwing in alle programmalijnen prominenter in te brengen en explicieter te maken dan tot nog toe het geval blijkt te zijn. Waar het programma als geheel nog teveel uitgaat van een aanbodgestuurde benadering, suggereert de Commissie ook om meer uit te gaan van de vragen die studenten zelf hebben en deze met relevante theoretische modellen en benaderingen, alsook vakdidactische kennis uit te diepen.

Uit de *Monitor* en de gesprekken is gebleken dat de opbouw van het programma en de doelstelling van de diverse opleidingsonderdelen niet door alle studenten als even samenhangend en zinvol wordt ervaren. De veelheid van trajecten en keuzemogelijkheden binnen de EDUMA leidt ertoe dat studenten eigenlijk een uniek leertraject doorlopen. Dit bemoeilijkt de logische opbouw en coherentie van het programma voor elk traject. De grote verscheidenheid binnen de EDUMA aan achtergronden en leertrajecten heeft ook een impact op de afstemming van taken en opdrachten, de werklast en de haalbaarheid van het programma, en de verbondenheid van studenten binnen de opleiding. Vooral voor studenten in het verkorte traject is dit een pijnpunt. Studenten gaven in de gesprekken aan dat ze er daarom vaak voor opteren om hun opleiding over langere tijd te spreiden.

De sterke instroom in de verkorte trajecten, de toenemende zij-instroom van studenten in LIO-trajecten, de verscheidenheid in achtergrond en diverse niveaus van ervaring van studenten in de EDUMA, zijn een grote uitdaging. De Commissie vindt het aangewezen dat de opleiding studenten van bij aanvang voldoende informeert en nog meer begeleidt op hun leerpad en in hun keuzes. Het

is in een flexibel traject belangrijk dat de begeleiding voldoende ondersteunt bij het inrichten van de leeromgeving, en studenten duidelijk maakt hoe ze hun keuzes kunnen maken, en waar zij wat zouden kunnen leren.

Ook de keuze voor nog meer flexibele trajecten kan een optie zijn waardoor (werkende) studenten meer samenhang zien in de opbouw van de onderdelen die ze opnemen. Tegelijk kan het versterken van de verbondenheid en van intervisie en leermomenten tussen studenten helpen. De Commissie vindt het 'leren door samenwerking' een belangrijke aanzet tot een competentie als leraar. Goede leraren zijn in staat om samen te werken met collega's, in een team. Uit de gesprekken met studenten is die verbondenheid vaak beperkt gebleken. De Commissie vindt verbondenheid ook belangrijk met het oog op het ontwikkelen van een beroepsidentiteit als leraar. Ze spreekt daarom de verwachting uit dat de opleiding dit specifieke punt zal aanpakken en verbeteren. De Commissie raadt de EDUMA-opleidingen in ieder geval aan te bekijken welke afbakeningen ze kunnen maken om de haalbaarheid van het studieprogramma in alle trajecten te garanderen en de studievertraging zo veel mogelijk te voorkomen.

2.1.3 Stages en masterproef

De integratie van domeinkennis, theoretische inzichten uit de lerarenopleiding en vakdidactische kennis moeten er uiteindelijk toe leiden dat studenten klaar zijn om tijdens de stage-opdrachten de eerste stappen in de praktijk te zetten.

Gezien het belang van de stage-onderdelen in de EDUMA, heeft de Commissie hier tijdens het locatiebezoek veel aandacht aan besteed. De Commissie heeft grote ambitie vastgesteld om studenten vanuit een brede samenwerking met het werkveld voor te bereiden op stages in verschillende netten en scholen, en hen zo in het leraarschap toe te leiden naar effectief omgaan met grote diversiteit in de klas en verscheidenheid aan leerachtergronden en pedagogische contexten.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de voorbereiding die aan studenten wordt geboden om zich in een veilige leeromgeving voor te bereiden op de stappen in het werkveld. Studenten toonden zich bijzonder waardierend over de micro-teaching opdrachten die hen voorbereiden op de stages. De ondersteuning die ze op die manier krijgen vanuit de onderwijsbegeleiders is waardevol en geeft hen doorgaans voldoende handvaten om als student-leraar de praktijk aan te vatten; ook het leren van elkaar, met medestudenten, is een sterk en motiverend aspect in het leerproces.

De oriëntatie-stage is erg beperkt in tijd, maar is voor veel reguliere studenten wel een nuttige kennismaking met het werkveld gebleken. De Commissie heeft onthouden dat er vanuit studenten, alumni en werkveld stemmen opgaan om de stage-ervaring meer ruimte en tijd te gunnen. Dat studenten in de keuzeruimte kunnen opteren voor een extra stage is positief, maar mogelijk is er marge om de stage-ervaring nog meer plaats te geven in een versterkte samenwerking tussen UGent en de scholen waarmee wordt samengewerkt. De EDUMA-opleidingen kunnen hierbij leren van elkaar. Zo heeft de Commissie vernomen dat de talenopleiding experimenteert met een zogenaamde 'schaduwstage', waarbij studenten 'sparren' met de mentor op school en zo meer uren lopen dan in de stage-opdrachten vereist is. De Commissie suggereert om ook meer uit te gaan van de student als *co-creator* van het leertraject in de stage. Dit kan bijvoorbeeld door de koppeling aan een leraar in het veld die de stage-ervaring gradueel opbouwt met de student-leraar en hem/haar meeneemt op een traject van *co-teaching* tot zelfstandig lesgeven.

In de dialoog met de opleidingen wilde de Commissie begrijpen hoe de EDUMA ervoor zorgt dat het werkveld voldoende *know-how* en begeleidingstools heeft om doelstellingen en kwaliteit die voor de programmaliijn stage beoogd wordt te realiseren. UGent heeft goede contacten met scholen in het secundair onderwijs en veel ervaring met begeleiding van studenten door externen, werkzaam op de stageschool. De Commissie ziet dat deze contacten en ook de bestaande netwerken die binnen het team van de EDUMA bestaan, garanties bieden dat de stageschool de

verwachtingen vanuit de opleiding begrijpt en vertrouwd is met de rol van de mentor en de beoordelingssystematiek.

De Commissie waardeert het dat studenten tijdens hun stage opgevolgd en begeleid worden door de vakmentor vanuit de stageschool, die doorgaans in verbinding staat met de praktijkassistenten of onderwijsbegeleiders in het vakdidactisch team. Deze laatste staan vaak zelf nog in het secundair onderwijs en hebben een sterke vakbekwaamheid om de student-leraren te begeleiden en startklaar te maken voor het werkveld. De vaak erg beperkte aanstellingspercentages van de onderwijsbegeleiders aan de UGent betekent dat goed moet worden bewaakt dat de nodige capaciteit er effectief is om voldoende begeleidingstijd vanuit de instelling te kunnen garanderen.

De verbondenheid van lesgevers uit de theoretische modules met de programmalijn stage is minder duidelijk en wordt weinig expliciet gemaakt. De Commissie ziet hier mogelijkheden voor verbetering en raadt de opleidingen aan te onderzoeken hoe dit punt kan worden aangepakt. In het licht van een streven naar een sterkere en meer expliciete theoretische grondslag voor de vakdidactische opdrachten is hier winst te halen. Ze is er verder ook van overtuigd dat een sterkere opvolging en begeleiding, en een strakkere omkadering vanuit de opleidingen zelf, de stage-ervaring ten goede zal komen. Het is dan ook cruciaal dat de EDUMA-opleidingen kunnen rekenen op voldoende capaciteit voor kwalitatieve begeleiding en omkadering van de studenten in de diverse trajecten, en hierop zullen blijven inzetten wanneer de instroom toeneemt.

Het centrale platform waarbij studenten zich moeten aanmelden om een stageplaats te vinden, maakt dat ook met scholen en mentoren gewerkt wordt van buiten de vertrouwde netwerken. De EDUMA-opleidingen houden in alle gevallen contact met de stagescholen en de door de scholen aangeduide vakmentoren, en proberen te stroomlijnen waar nodig. Eventuele problemen tussen mentoren en student-leraren worden intern besproken en de opleiding zet in op extra opvolging en monitoring van studenten die problemen ondervinden. Dat is positief.

De studenten waarmee de Commissie heeft gesproken tonen zich doorgaans tevreden over de ondersteuning, zowel door de mentor in de schoolcontext, als door de stagebegeleider in de EDUMA. Wel gaven ze aan soms geconfronteerd te worden met uiteenlopende visies tussen school en opleiding over gepaste leerstijlen en werkvormen in de klas. Dit toont het belang aan van goede afspraken tussen scholen, student-leraren en de opleiding om verwachtingen over de stage-opdrachten (en de evaluatie en beoordeling ervan) voor alle betrokkenen helder te krijgen. De Commissie moedigt de opleiding daarom aan nog sterker in te zetten op het uitbouwen en onderhouden van een netwerk van scholen en een *pool* van mentoren waarmee samengewerkt kan worden op basis van duidelijke afspraken.

Dat het centraal aanmeldingssysteem voor studenten niet altijd even vlot loopt, is uit de gesprekken veelvuldig gebleken. Ook de studiebelasting en administratieve last die met de stages gepaard gaan, blijken een zorgpunt dat moet worden aangepakt. Studenten gaven aan dat de studiebelasting in dit opleidingsonderdeel disproportioneel is ten aanzien van de toegekende credits (ECTS). De stages vereisen grote inspanningen van studenten op het vlak van lesvoorbereiding, lesgeven, klasmanagement en verslaggeving in het portfolio. Studenten wijzen vooral op de administratieve belasting in de stage-verslaggeving (portfolio) en de soms lange zoektocht naar een geschikte stageplaats.

De Commissie begrijpt dat de instelling zich bewust is van de nood aan administratieve vereenvoudiging en raadt aan hier prioritair werk van te maken, samen met een betere ondersteuning van studenten die in hun zoektocht naar een stageplaats problemen ondervinden. De Commissie moedigt de opleidingen aan een kritische doorlichting te maken van de toegevoegde waarde en leereffecten die de uitgebreide verslaggeving oplevert inzake lesvoorbereidingen, reflectie-verslagen, etc. die van de studenten in het portfolio verwacht wordt. De Commissie wil UGent ook aanmoedigen om initiatieven te nemen en duidelijke afspraken te maken met Scholengroepen, die student-leraren effectief kunnen begeleiden en opnemen in hun diverse scholennetwerk. Door het werkveld actiever te betrekken bij het stage-aanbod dat UGent in de lerarenopleidingen biedt, zullen stagemogelijkheden voor de studenten van de EDUMA

beter gefaciliteerd kunnen worden, en kan een goede aanvangsbegeleiding ook makkelijker gegarandeerd worden.

Verder is het aangewezen de stages explicieter in te bedden in het geheel van opdrachten en engagementen die leraren op school en in contacten met leerlingen en ouders opnemen. De programmalijn stage blijkt vooralsnog sterk gefocust op het lesgeven en het werken met de klas. Om de competentieverwerving van het leraarschap ten volle te realiseren, en te meten en toetsen, is het aangewezen explicieter aandacht te besteden aan klasmanagement, didactische aanpak, de vakinhoudelijke verdieping kunnen overbrengen naar jongeren, etc. De Commissie raadt aan te onderzoeken hoe de stages, ook in de vakdidactische voorbereiding erop, verruimd kunnen worden tot andere aspecten die in het functieprofiel van de leerkracht op school relevant zijn.

De onderzoekende houding die in de EDUMA een belangrijk groeipad is, is niet altijd goed in de praktijk om te zetten tijdens de stage-opdrachten. De UGent verwijst hiervoor naar soms sterk uiteenlopende visies en manieren van werken in het werkveld. Ook de tijdsdruk die studenten ondervinden in scholen die moeten draaien in een context van tekort aan onderwijzend personeel, maken dat de ruimte voor vernieuwing en een onderzoekende praxis beperkt is. De Commissie begrijpt dat de UGent op limieten botst, maar ziet niettemin mogelijkheden om een meer leidende en innovatieve rol op te nemen in het onderwijsveld. De stage en de educatieve masterproef zijn instrumenten bij uitstek om studenten uit te dagen in de onderzoekende houding als leraar. Het zijn ook deze opleidingsonderdelen en die de meerwaarde van praktijkgericht onderzoek voor het onderwijs en de school kunnen aantonen.

Zo is er volgens de Commissie winst te halen door te bekijken hoe het leren sterker te laten aansluiten bij authentieke contexten, probleemsituaties uit concrete onderwijssettings en de vragen die leven in het werkveld. Voor de educatieve masterproeven zou een dergelijke benadering de aanzet kunnen zijn voor een duidelijkere positionering van dit opleidingsonderdeel als sluitstuk van de EDUMA. Uit de gesprekken is immers naar voor gekomen dat de meerwaarde van de masterproef voor studenten in een verkort traject onduidelijk is. De vraag naar het nut en de meerwaarde van de masterproef is vooral in het verkort traject op scherp gesteld. Voor studenten in de geïntegreerde EDUMA is de combinatie van de doelstellingen van een domeinmaster en een educatieve, vakdidactische component niet helder. Voor veel studenten blijkt het moeilijk om te bepalen welke onderwerpen relevant zijn en hoe vraagstelling en het onderzoek in een educatieve masterproef echt meerwaarde kunnen leveren voor de (eigen) onderwijspraktijk.

De gesprekken maakten ook duidelijk dat de verwachtingen die gesteld worden aan een domeinmaster tegenover een educatieve masterproef binnen de instelling zelf niet op één lijn liggen. De inzet van promotoren uit de domeinvakken, die niet altijd voldoende bekend zijn met de vereiste vakdidactische onderzoeksbegeleiding in de educatieve masterproeven/leraar-component, leidt ertoe dat deze soms beperkt gericht zijn op een onderzoeksproces dat als sluitstuk van de EDUMA zinvol is.

De Commissie raadt daarom aan duidelijker te definiëren wat de educatieve masterproef moet zijn - of waartoe de 9 studiepunten leraar-component in de geïntegreerde masterproef moeten leiden. De opleidingen moeten meer keuzes durven maken en kritisch herdefiniëren wat verwacht wordt in een educatieve masterproef. Om de relevantie ervan te versterken en studenten toe te laten een onderzoekscyclus uit te werken die resultaten oplevert voor de eigen lespraktijk en/of het werkveld, kan de EDUMA denken aan de afbakening van relevante thema's voor de lespraktijk of het laten aansluiten bij lopend vakdidactisch onderzoek. Verder ziet de Commissie mogelijkheden in het koppelen van het masteronderzoek aan de stage en het inzetten op onderzoekscompetenties in de lespraktijk; ook meer inspelen op noden van scholen om bepaalde vraagstelling en praktijkproblemen te onderzoeken, alsook op de leervragen van de student-leraar, kan helpen om de educatieve masterproef zinvol en relevant te laten zijn.

De Commissie beveelt aan om de mogelijkheden te onderzoeken om in het ontwerp van de masterproef te werken op de combinatie werkveld, onderwijs, onderzoek en een eventuele aansluiting bij de stages. Om dit verbeterpunt snel op te pakken en de relevantie van de educatieve masterproeven te vergroten, ziet ze kansen om de masterproeven meer in samenwerking met het werkveld vorm te geven, en volop in te zetten op didactisch onderzoek dat resultaten oplevert voor de onderwijspraktijk. Een sterkere dialoog met de scholen is zinvol om in te kunnen spelen op de behoeften van het werkveld en de onderzoekende leraar als innovatieve kracht neer te zetten. Ook het versterken van de vakdidactische component, vooral in de masterproef van de geïntegreerde opleiding, zal het makkelijker maken om de vertaalslag naar educatief onderzoek te maken. Verder wil de Commissie aanbevelen de masterproef veel meer te sturen vanuit de vakdidactische teams en conceptueel te herdenken vanuit de finaliteit van de doelstelling: 'een onderzoekende leraar' opleiden.

De Commissie ondersteunt daarbij de ambitie van de EDUMA om meer te kunnen aansluiten bij relevant vakdidactisch onderzoek. Het sterker uitrollen van dergelijk onderzoek in de instelling zal niet alleen de kwaliteit van de masterproeven en de begeleiding ervan ten goede komen, maar kan de instelling ook sterker op de kaart zetten als pionier en vernieuwende kracht voor het onderwijslandschap en de schoolpraktijk.

2.1.4 Toetsing

De lerarenopleiding werkt met een gevarieerde set van evaluatievormen die passen bij de beoogde competenties en in overeenstemming zijn met de opleidingsdidactische principes die de EDUMA als uitgangspunt hanteren (1. Competentieverricht onderwijs; 2. Actief en samenwerkend leren met het oog op het ontwikkelen van een onderzoekende houding; 3. Gecontextualiseerd leren; 4. Nadruk op reflectie; 5. Coaching en feedback; 6. Flexibele trajecten (Blend@UGent-visie); 7. Interfacultair samenwerken).

De Commissie heeft tijdens de gesprekken getracht een goed zicht te krijgen op de manieren van toetsing voor de verschillende programmalijnen en opleidingsonderdelen. In de programmalijn vakdidactiek hebben werkcolleges en plenaire oefeningen een prominente plaats, en worden veelal niet-periode-gebonden evaluatievormen toegepast zoals peerevaluatie, werkstukken, en vaardigheidstesten (i.e. micro-teaching). Deze evaluatievormen bieden de mogelijkheid continue feedbackprocessen te genereren, bijvoorbeeld over de uitwerking van lessenreeksen.

De Commissie heeft zich ook een beter beeld kunnen vormen van hoe evaluatie van de praktijkopdrachten gebeurt. Via (digitale) verslagen en/of portfolio's toetst de opleiding of de student aan de vooropgestelde eindcompetenties voldoet. Er wordt verwacht dat studenten in het persoonlijk competentieverricht stageportfolio hun eigen leerervaringen optekenen en via reflectie aandacht hebben voor de eigen leervorderingen en bewuste keuzes maken in werkvormen, onderwijsstijl, enz. Het begeleidings- en beoordelingsproces van de student is continu en driedelig met 1) werkbegeleiding vanuit de school, 2) leerbegeleiding vanuit de opleiding en 3) uitwisselingen tussen studenten onderling. Dit is positief.

Het stageportfolio fungeert als begeleidings- én evaluatie-instrument. Het vormt het sluitstuk van de programmalijn stage en omvat alle stagedocumenten die het groeitraject van de student aantonen (observatieverslagen, lesvoorbereidingen, verslagen meso-activiteiten, reflectieverslagen, lesbegeleidingsdocumenten en evaluatieformulieren). De Commissie vindt de aanpak van UGent voor de begeleiding en beoordeling van de stage waardevol. Het is passend bij de eigen uitgangspunten dat de stagebeoordeling - 'goed lesgeven' - vanuit meerdere perspectieven gebeurt (school, opleiding, student).

De Commissie heeft tijdens de gesprekken vastgesteld dat de opleiding streeft naar een uniforme beoordeling van de stages, ongeacht de opgenomen vakdidactieken. Hiertoe werd een set generieke lesbegeleidings- en stageevaluatiedocumenten uitgewerkt, die steunen op basiscompetenties voor leraren en aandacht hebben voor de domeincompetenties, taalcompetenties en belangrijke attitudes. De toetsing en evaluatie van de stage volgt daarmee

een duidelijke systematiek. Dat vanuit de Opleidingscommissie voor de EDUMA een gestandaardiseerd model van werk- en evaluatievormen (bijv. voor stage en masterproef) naar voren is geschoven om de uniformiteit over de verschillende clusters te garanderen, is positief. Op die manier kan ook eenduidig en transparant gecommuniceerd worden naar het werkveld. Wel begrijpt de Commissie dat het belangrijk is dat elke EDUMA-opleiding hierbij eigen accenten kan blijven leggen.

De Commissie vindt de inzet van een weloverwogen mix van toetsvormen gepast voor de opleiding en waardeert de aandacht voor kalibratie en stroomlijning in de EDUMA, over de opleidingsclusters heen.

Elk vak wordt getoetst en er zijn in de verschillende EDUMA-opleidingen ook momenten waarop geïntegreerd getoetst wordt, al is er geen echt '*overall assesment*'.

Het stageportfolio fungeert als basis voor het toekennen van de eindscore voor de stages: alle beoordelingen van vakmentoren en UGent stagebegeleider(s) worden in rekening gebracht. Het is de opleiding die de eindverantwoordelijkheid heeft in de beoordeling. Het is positief dat in de eindbeoordeling ook aandacht wordt gegeven aan het groeitraject van de student doorheen de verschillende stages. Hoewel de Commissie tijdens de gesprekken weinig dissonante geluiden heeft gehoord, raadt ze aan van bij aanvang van het academiejaar duidelijke informatie te geven over het beoordelingsproces, dit om tegemoet te komen aan de opmerkingen uit studentenevaluaties dat het niet altijd inzichtelijk is voor studenten hoe de eindbeoordeling van hun stagetraject bepaald wordt.

De Commissie is positief over de innovatieve tools waarmee de EDUMA experimenteert om de lespraktijk van de studenten tijdens de stage te kunnen volgen en analyseren, en van gerichte feedback te kunnen voorzien. Het Pilotproject lerarenopleiding dat de videotool '*Vitale Teach*' inzet voor de begeleiding van LIO-studenten is een mooi voorbeeld van een innovatieve praktijk, die in de EDUMA gekoppeld is aan een onderzoeksmatige opvolging. De Commissie moedigt de EDUMA-opleidingen aan om na te gaan hoe deze tool structureel ingebed kan worden in alle stagetrajecten en meerwaarde kan leveren voor een meer efficiënt leer- en evaluatieproces van alle EDUMA-studenten. De Commissie is er alvast van overtuigd dat de EDUMA-opleidingen gebaat zijn bij het gebruik van technologische tools om performante begeleiding en feedback te kunnen garanderen voor een studentenpopulatie die sterk individuele trajecten volgt. Ook kan de inzet van dergelijke tools alvast ten dele een oplossing bieden voor het kwantitatieve tekort aan begeleiders in de scholen waar stage wordt gelopen.

De beoordeling van de educatieve masterproeven is verschillend voor het verkorte traject enerzijds en het geïntegreerde traject anderzijds. De beoordeling van de verkorte educatieve masterproef gebeurt op basis van een *rubric*. De opleiding werkt met het vier-ogen-principe voor de beoordeling; promotor en commissaris zullen het eindproduct onafhankelijk van elkaar beoordelen. Daarnaast beoordeelt de promotor ook het leerproces van de student. De geïntegreerde masterproef wordt beoordeeld volgens de procedure van de domeinfaculteit en wordt aangevuld met een *rubric* waarin de educatieve onderzoekscompetenties getoetst worden.

De Commissie heeft geprobeerd inzicht te krijgen in de manier waarop de koppeling wordt gemaakt tussen de masterproef en de andere programmalijnen (met name de stage), en hoe de samenhang van het geheel wordt gemaakt om tot een geïntegreerde eindbeoordeling (eindniveau bekwaamheid leraar) te komen. De Commissie vindt dit een punt van aandacht. De masterproef wordt immers begeleid door een grote en diverse groep aan promotoren uit alle faculteiten van de UGent. Niet alle promotoren zijn nauw betrokken bij de Educatieve Masteropleidingen. Het is daarom belangrijk de verwachtingen inzake opzet, doelstelling en begeleiding naar promotoren te expliciteren, zowel voor de verkorte educatieve masterproef als de leraarcomponent in de geïntegreerde masterproef. Deze laatste is soms te veel een regulier onderzoek met een educatieve component of - zoals studenten het stellen - een masterproef met een educatieve '*twist*'.

De lerarenopleidingen kunnen leren van de verkorte opleiding die duidelijker inzet op een educatieve masterproef waarbij de student een vakdidactisch probleem in zijn/haar domein onderzoekt. De Commissie heeft gezien dat de opleiding werk wil maken van een herdenken van de finaliteit van het werkstuk dat de opleiding moet afsluiten. Ze beveelt aan deze oefening snel door te voeren, en conceptueel te herdenken wat de educatieve masterproef/leraarcomponent in de domeinmaster kan en moet zijn, om beter tegemoet te komen aan de finaliteit van de 'onderzoekende leraar'.

2.1.5 Permanente kwaliteitszorg

UGent stelt het verankeren van een externe blik op de EDUMA-opleidingen voorop in het systeem van onderwijskwaliteitszorg. De instelling werkt samen met alle onderwijsverstrekkers in Vlaanderen en betreft externe stakeholders via verschillende kanalen.

De Commissie vindt het positief dat de onderwijsdidactici en -begeleiders in de verschillende vakdidactieken meestal een hoofdaanstelling hebben in het secundair of hoger onderwijs, waardoor ze een directe brug vormen met het werkveld en de externe blik permanent binnenbrengen in de EDUMA-opleiding. Vakdidactici overleggen met collega's van andere universiteiten en het opleidingsmanagement vertegenwoordigt de opleiding in de VLIR. UGent is op regelmatige basis betrokken bij overleg met de onderwijskoepels en het Gemeenschapsonderwijs, alsook bij het 'Ronde tafeloverleg' georganiseerd door Stad Gent.

Tijdens het locatiebezoek heeft de Commissie gepeild naar de exacte rol van de Opleidingscommissie (OC) voor het bewaken van de programma- en leerlijnen van de lerarenopleiding.

De Commissie wilde ook meer inzicht in de rol van de clustercoördinatoren en de manier waarop deze met elkaar afstemmen.

De Educatieve Masteropleidingen zijn ingericht als samenwerkingsverband tussen de verschillende faculteiten voor het domeinspecifieke luik enerzijds, en de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen (FPPW) voor de component leraar anderzijds. De gesprekken hebben helder gemaakt dat de kwaliteitszorg voor de component leraar behoort tot de bevoegdheid van de Opleidingscommissie Educatieve Masteropleidingen, die de onderwijskwaliteitszorg voor deze component opvolgt en waar nodig remedieert.

De Commissie heeft een sterk uitgebouwd kwaliteitszorgsysteem gezien, met een belangrijke rol voor de overkoepelende Opleidingscommissie voor de EDUMA. Tussen de lesgevers per programmalijn is er regelmatig overleg; enerzijds tussen lesgevers van de programmalijn theoretische vorming en anderzijds tussen de vakdidactieken binnen elke cluster, getrokken door de clustercoördinatoren. Tijdens het locatiebezoek is bevestigd dat er ook over de programmalijnen heen regelmatig wordt samengezeten om gemeenschappelijke problemen in de EDUMA aan te kaarten. De clustercoördinatoren toetsen onderling over de clusters heen af en zorgen voor afstemming via formele en informele contactmomenten. De Commissie moedigt de opleidingen aan dit regelmatig overleg verder te zetten en als een kans te benutten om nog meer van elkaar te leren.

De maandelijkse vergaderingen van de Opleidingscommissie (OC) fungeren als een overlegforum over de programmalijnen en de EDUMA heen. De OC heeft een brede samenstelling waarbij alle faculteiten en Educatieve Masteropleidingen via de clustercoördinator vertegenwoordigd zijn, alsook alle geledingen (ZAP, AAP, ATP) en studentenvertegenwoordigers. De werkgroep vakdidactiek, waarin alle UGent-vakdidactici voor overleg en afstemming samenzitten, maakt integraal deel uit van de OC. Om de integratie van de componenten leraar én domein te garanderen werd tevens een Stuurgroep Educatieve Masteropleidingen ingericht.

De Commissie is positief over het betrekken van de studenten bij de kwaliteitszorg via bevragingen en participatie van studentenvertegenwoordigers in de OC. Ze heeft ook veel positieve geluiden gehoord bij studenten over de korte lijnen, de grote toegankelijkheid en

luisterbereidheid van de docenten en onderwijsbegeleiders. Ondanks de groeipijnen van de EDUMA, heeft de Commissie er vertrouwen in dat de OC een krachtdadige rol zal opnemen in een lange-termijn beleid van kwaliteitszorg voor de EDUMA. De aanwezigheid van studentenvertegenwoordigers in de OC biedt goede waarborgen dat de stem van de studenten effectief gehoord wordt.

De Commissie heeft ook een sterke SWOT-analyse gezien, waaruit de capaciteit van de EDUMA blijkt om kritisch naar de eigen opleidingen te kijken en adequate verbeteracties voor te stellen. De Commissie ondersteunt de ambitie van de opleiding om in de toekomst nog meer te werken met data op basis van alumnibevraging bij het evalueren van het onderwijs in de EDUMA. De Commissie ziet hierin veel potentieel naar kwaliteitsbijsturing.

Inzake communicatie en informatievoorziening voor startende studenten heeft de EDUMA verschillende initiatieven op poten gezet: diverse onthaal- en infomomenten, een wervende brochure en website, informatieveideo's over de component leraar, een online studiekeizer met gedetailleerde informatie over de opleidingsprogramma's, uitgebreide studiefiches, handleidingen, etc. Tijdens de opleiding wordt ingezet op een digitale leeromgeving (UFORA) en een stageplatform die in de interne communicatie naar studenten cruciaal zijn.

De studenten gaven tijdens het locatiebezoek aan dat het niet altijd even makkelijk is om de informatie die voor hem/haar van toepassing is te vinden. Gezien de complexiteit van de opleiding, de diverse trajecten met grote flexibiliteit en de verschillende doelgroepen die instromen in elk opleidingsonderdeel, is het gericht informeren van de student een uitdaging. De EDUMA is zich hiervan bewust en geeft aan dit punt op te pakken.

De Commissie heeft ook gezien dat er in de opleidingen erg veel 'aanspreekpunten' zijn, afhankelijk van de vragen waar studenten mee worstelen. Een duidelijke systematiek of centraal contact per opleiding is er niet - al blijken onderwijs- en trajectbegeleiders en clustercoördinatoren vaak een centrale rol te spelen. Door de korte lijnen en grote toegankelijkheid van docenten en onderwijsbegeleiders weten studenten meestal toch een antwoord op hun vraag te bekomen. Niettemin denkt de Commissie dat meer systematiek in de basis informatievoorziening voorafgaand aan de start van het academiejaar, en duidelijke contactpunten per EDUMA-opleiding, kunnen helpen om de spanning tussen flexibiliteit van trajecten en informatie gericht op de diverse doelgroepen weg te nemen.

2.1.6 Strategische doelstellingen

2.1.6.1 Multiperspectivisme

De Educatieve Masteropleidingen sluiten aan bij de kern van de UGent onderwijsvisie waarin het begrip 'multiperspectivisme' centraal staat. De instelling wil student-leraren opleiden om in concrete en steeds wisselende contexten adequaat en professioneel te handelen als '*reflective practitioner*'. De UGent wil leraren voorbereiden om verantwoordelijkheid op te nemen voor de conceptualisering én de uitvoering van het onderwijs van de toekomst. Daarnaast wil de UGent leraren opleiden die een pluralistische basishouding aannemen, met respect voor de sociale, culturele en levensbeschouwelijke achtergrond van leerlingen, ouders, etc.

De Commissie heeft de concrete uitwerking van deze visie in de programma's van de EDUMA bevraagd. Hoe de onderzoekende en reflectieve houding gerealiseerd wordt in de opleidingsonderdelen uit de theoretische vorming en de programmalijn vakdidactiek, en op welke manier de kruisbestuiving van diverse perspectieven in de opleiding tot uiting komt, is uitgebreid besproken (zie ook 1. Visie). De Commissie vindt het positief dat studenten uitgedaagd worden om standpunten in te nemen rond 'moeilijke' of gevoelige thema's (diversiteit, burgerschap, duurzaamheid) die in de onderwijscontext opgepakt moeten worden. In lijn met de eigen analyse van UGent, vindt de Commissie het gepast en noodzakelijk dat de EDUMA wil bijdragen aan het debat over 'duurzaam handelen als leerkracht' of zich 'maatschappelijk engageren als leerkracht'.

Het 'multiperspectivisme' en de pluralistische basishouding komen het meest zichtbaar tot uitwerking in de stage-ervaringen. UGent heeft ervoor geopteerd studenten kennis te laten maken met de pedagogische projecten en bijhorende leerplannen van alle onderwijsverstrekkers en actieve stage-ervaring op te laten doen in de diversiteit van het Vlaamse onderwijs. Studenten lopen stage in verschillende onderwijsniveaus, onderwijsvormen en studierichtingen. Een stage-ervaring in een richting met arbeidsmarktgerichte finaliteit of dubbele finaliteit (bijv. een ingenieur zal ook nijverheidsvakken opnemen tijdens de stage) is in de EDUMA een verplicht onderdeel van de programmalijn stage. Ook rekruteert UGent stagebegeleiders bij alle onderwijsverstrekkers. De Commissie is positief over de manier waarop 'multiperspectivisme' en 'pluralisme' in de programmalijn stage effectief worden toegepast.

Zoals reeds eerder vermeld, is de Commissie er wel van overtuigd dat de kernbegrippen in de strategische doelstellingen scherper afgebakend zouden kunnen worden, om ze ook duidelijker en eenduidiger in het programma van de EDUMA als geheel te operationaliseren. Wat betekenen de grote begrippen die gehanteerd worden voor de onderwijspraktijk (diversiteit, burgerschap, kritisch denken,...)? Op welke manieren kan de opleiding hier concreet mee aan de slag gaan in alle programmalijnen, en wat brengt dit voor de student-leraar?

De Commissie wil de EDUMA ook aanmoedigen om een echte voortrekkersrol in het onderwijsdebat op te nemen. In de huidige context van lerarentekort en grote uitstroom van beginnende leerkrachten kan de EDUMA bijdragen tot het motiveren en enthousiasmeren van student-leraren en het aantrekkelijk(er) maken van het lerarenberoep. Naast een sterke aanvangsbegeleiding en de uitbouw van regelmatige contacten met alumni, is het belangrijk dat de instelling expliciet inzet op innovatie en vernieuwing in de lerarenopleiding en de onderzoekende en ondernemende leerkracht verder gestalte geeft.

De Commissie daagt de opleidingen ook uit om na te denken wat inclusie en diversiteit voor de EDUMA zelf betekent, in bijzonder in clusters met studenten uit diverse domeinen en met een sterk uiteenlopende vooropleiding. Hoe kan de EDUMA zelf beter rekening houden met de achtergrond en verscheidenheid van haar studenten en hun diverse context? Hoe kan de EDUMA de diversiteit van de instroom en uitstroom verhogen voor studenten met een migratieachtergrond?

Dat betekent ook dat de opleiding moet nagaan hoe ze met verschillen en deficiënties kan omgaan en welke remediëring ze kan bieden in de verschillende vakdomeinen.

2.1.6.2 Onderwijs gebaseerd op onderzoek

De aansluiting van de opleiding bij academisch onderzoek, is een ander kernpunt in de strategische doelstelling van de EDUMA. De opleidingsonderdelen zijn gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten en studies, en de studenten worden uitgedaagd met de theoretische basis aan de slag te gaan in de uitwerking van de opdrachten in de diverse programmalijnen.

De masterproef binnen de Educatieve Masteropleidingen vormt een cruciaal element in het curriculum dat leraren wil opleiden die onderzoeksvaardig zijn en een onderzoekende houding kunnen aanwenden in hun onderwijspraktijk. Gezien de diverse trajecten en de grote uitdagingen in termen van tijd en werklast voor studenten in het verkorte traject om een relevante onderzoekscyclus te doorlopen, heeft de Commissie vastgesteld dat de masterproef op diverse punten herzien zou kunnen worden. Uit studentenbevragingen is gebleken dat er in het verkort traject weinig tijd is om onderzoekscompetenties te ontwikkelen, maar ook in het geïntegreerde traject kan een verbeterslag gemaakt worden op het vlak van onderwijskundige onderzoekscompetenties van studenten.

Methodologische modules over onderzoeksmethodologieën waar studenten minder voeling mee hebben, kunnen studenten een stuk op weg helpen. De Commissie heeft in het rapport al eerder aangegeven dat ze hier nog andere mogelijkheden tot versterking ziet. Met name op het vlak van keuzes in de onderzoeksthematiek, de educatieve insteek van het masteronderzoek in de geïntegreerde opleiding en de relevantie en bruikbaarheid van de uitkomsten, beveelt de

Commissie aan de masterproef te herdenken in functie van het objectief een 'onderzoekende leraar' af te leveren (zie ook 2. Programma).

De Commissie bevestigt dat de opleiding een grote passie voor de toekomst uitstraalt. De EDUMA is mee met de nieuwe tendensen binnen opleiden in leraarschap. Het team waarmee de Commissie heeft gesproken, is bekwaam en geëngageerd en de gesprekken bevestigen het positieve gevoel van de Commissie dat de lerarenopleiding gedragen wordt door een team dat sterk inzet op samen werken aan en kijken naar mogelijkheden.

Voor de vakdidactieken heerst er een grote verscheidenheid tussen de acht EDUMA. In de vakdidactieken is er aandacht voor praktijkgericht onderzoek. De vakdidactische lessen zijn gebaseerd op (recente) wetenschappelijke inzichten, en sommige vakdidactici kunnen hun eigen vakdidactische onderzoeksexpertise in de clusters inzetten en verder versterken door deelname aan internationale onderzoeksprojecten en door de opstart van vakdidactische PhD projecten.

De Commissie heeft tijdens het bezoek begrepen dat de aanstelling van vakdidactici tot de bevoegdheid van de domeinfaculteit behoort. Universiteitsbreed is er (nog) geen competentieprofiel voor vakdidactici. Wel heeft de Commissie vernomen dat de EDUMA-opleiding ernaar streeft om de onderzoeksexpertise van verantwoordelijk lesgevers verder op te bouwen, zodat de vakdidactische teams versterkt worden en de aansluiting bij eigen vakdidactisch onderzoek in het onderwijsprogramma van de EDUMA verzekerd is. De Commissie onderschrijft deze ambitie.

2.1.6.3 *Betrokkenheid van stakeholders*

Uit de gesprekken met werkveld en alumni zijn positieve geluiden gehoord over de jaarlijkse bijeenkomsten binnen de UGent, waar vertegenwoordigers van het werkveld en andere stakeholders samengebracht en geïnformeerd worden over onderwijsontwikkelingen die voor de EDUMA en het werkveld relevant zijn. Sinds 2019 is er een Klankbordgroep EDUMA waarin leerkrachten, directies en pedagogisch begeleiders op regelmatige basis overleg plegen en opleidingsgerelateerde kwesties (stage, educatieve masterproef, nieuwe ontwikkelingen in het onderwijslandschap, enz.) worden besproken. Verder nodigt de opleiding de vakmentoren die studenten begeleiden uit op een jaarlijkse Contactdag, voor een lezing of panelgesprekken over een breed gedragen onderwijsthema, waarbij de inbreng van het werkveld aan bod komt.

Met de jaarlijkse mentorendag en de terugkomdag voor alumni heeft de Commissie alvast goede voorbeelden gekregen van de manier waarop UGent de band met een breed netwerk van scholen, vakmentoren en afgestudeerden onderhoudt, en het werkveld probeert te betrekken in reflecties bij relevante ontwikkelingen in de vakdidactiek. Niettemin ziet de Commissie hier ruimte voor verbetering. De EDUMA-opleidingen zijn er volgens haar bij gebaat continu te werken aan duurzame connecties met het werkveld en de scholen, en pro-actief duurzame banden op te bouwen met alumni. De Commissie ziet het als een taak voor de Opleidingscommissie om hierin het initiatief te nemen en deze netwerken doorheen het jaar op te bouwen in een permanente dialoog met scholen, directies, stagementoren, afgestudeerden.

2.1.6.4 *Internationalisering*

Internationaal is UGent actief in verschillende onderzoeksnetwerken rond de lerarenopleiding. De instelling maakt ook gebruik van het Teacher Education Network van een aantal Europese universiteiten (ENLIGHT-project), waar uitwisseling plaats vindt over de verschillen en gemeenschappelijke kern van de lerarenopleidingen, met het oog op kwaliteitsverbetering en het faciliteren van studenten- en docentenmobiliteit. De Commissie begrijpt dat dit netwerk in de toekomst actief zal gebruikt worden om de opleidingsspecifieke leerresultaten verder internationaal te benchmarken. Dit is positief. De betrokkenheid van docenten uit de EDUMA bij internationaal onderzoek is een meerwaarde om de lerarenopleidingen bij actuele ontwikkelingen te laten aansluiten en innovatie in de opleidingen in te brengen.

2.1.7 Campus voor het verkorte traject

In afstemming met de voorzitter van de commissie zijn vanuit deze procedure de leeromgeving en de faciliteiten op Campus Oudenaarde onderzocht, waar het verkorte traject wordt aangeboden. Campus Oudenaarde is gelegen in het Atheneum van Oudenaarde. Er zijn twee leslokalen beschikbaar voor de studenten, die ingericht zijn om vlot digitaal in verbinding te staan met de lesactiviteiten die simultaan op de Campus Gent worden aangeboden. Het logo van Universiteit Gent is goed zichtbaar op de campus.

De bestaande faciliteiten zijn voldoende om deze locatie te erkennen in het accreditatiebesluit. Educatieve masters aanbieden in een secundaire school biedt opportuniteiten. Ook de onderwijsbegeleiding wordt afdoende aangeboden op deze campus. De andere campussen in Brugge, Gent en Kortrijk zijn door NVAO in andere procedures beoordeeld.

De beleidsorganen hebben in het academiejaar 2022-2023 echter de beslissing genomen om Campus Oudenaarde voor het verkorte traject van de educatieve masters slapend te maken in het academiejaar 2023-2024. De voornaamste reden voor deze beslissing is het beperkte aantal inschrijvingen op Campus Oudenaarde. De opleidingen stellen vast dat Campus Oudenaarde minder aantrekkelijk is voor studenten omdat er weinig of geen avondactiviteiten georganiseerd worden door Howest en het CVO. Beiden zijn gehuisvest in hetzelfde gebouw, het Atheneum, in Oudenaarde, maar bieden weinig avondlessen aan. Omdat Oudenaarde geografisch ligt tussen Kortrijk en Gent worden er geen negatieve reacties van studenten verwacht bij de beslissing om Campus Oudenaarde slapend te maken.

Dit onderzoek binnen deze procedure heeft echter tot doel op het accreditatiebesluit de mogelijkheid te blijven erkennen dat het verkorte traject binnen de accreditatietermijn kan aangeboden worden op Campus Oudenaarde, ook al is de beslissing genomen om er in het academiejaar 2023-2024 een slapende campus van te maken.

2.2 Deel 2. Educatieve master in de Gedragswetenschappen

De educatieve master in de gedragswetenschappen wordt aangeboden met de volgende afstudeerrichtingen: pedagogische wetenschappen, psychologie. De opleiding wordt georganiseerd door de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen en heeft een studieomvang van 120 studiepunten (geïntegreerd traject) of 60 (verkort traject) studiepunten.

Tijdens het locatiebezoek heeft de Commissie gesproken met de clustercoördinator, vakdidactici en onderwijsbegeleiders, en een aantal studenten uit de verschillende afstudeerrichtingen en trajecten in de EDUMA Gedragswetenschappen.

De Commissie heeft in de gesprekken een antwoord gezocht op de volgende kernvragen:

1. Wat is de visie van de opleiding op het beroep van leraar gedragswetenschappen en op onderwijs?
Op welke manier worden studenten aangezet tot vorming van hun eigen visie?
Wat zijn de verschillen tussen psychologie/pedagogiek-instroom?
2. Hoe kom je tot verbinding tussen de verschillende domeinen, met name psychologie en pedagogiek?
Op welke manier en wanneer worden de lerarencompetenties getoetst?
3. Hoe draagt de masterproef bij aan het werkveld en aan de ontwikkeling van de student-leraar?

2.2.1 Visie en leerresultaten

De Commissie vindt het sterk dat in de EDUMA in het algemeen, en dus ook in de educatieve masteropleiding in de Gedragswetenschappen, wordt ingezet op integratie van vakinhoudelijke kennis met vakdidactisch onderwijs gericht het beroep van leraar. De opleiding onderstreept zo het belang van domeinkennis voor de uitoefening van het beroep van leraar.

Voor beide afstudeerrichtingen geldt dat het geïntegreerde EDUMA-traject niet het meest voor de hand liggende traject is. Voor de afstudeerrichting 'Psychologie' heeft de keuze voor het volgen van de geïntegreerde EDUMA tot gevolg dat er geen beroepstitel van Psycholoog kan toegekend worden. Studenten kiezen dan ook meestal voor het verkorte traject, na het behalen van de domeinmaster.

Voor de afstudeerrichting 'Pedagogische Wetenschappen' is er voor de studenten die de domeinmaster Pedagogische Wetenschappen, afstudeerrichting Pedagogiek en Onderwijskunde hebben gevolgd, een curriculum samengesteld met een vrijstellingenbeleid dat hen toelaat het educatief masterdiploma binnen één semester te behalen. Deze studenten zijn van bij aanvang richting onderwijs georiënteerd en kunnen met een kort programma het EDUMA-diploma behalen.

'Leraar met meer' is in de opleidingsmonitor vooral uitgewerkt als een leraar die sterk staat, op zowel de leraar- als de domeinspecifieke component. Uit de gesprekken kwam naar voren dat studenten uit de EDUMA Gedragswetenschappen de 'leraar met meer' heel anders invullen. Veel studenten waarmee de Commissie heeft gesproken, zien het leraarschap als slechts één van de mogelijke beroepsopties en hebben een blik gericht op het bredere werkveld van psycholoog of pedagoog. De opleiding trekt aan voor diverse functies buiten het onderwijs, waarin educatieve aspecten belangrijk kunnen zijn, met name ook in de privésector en het bedrijfsleven.

Opvallend is ook de grote belangstelling van de studenten voor andere jobs dan het leraarschap binnen het werkveld. De expliciete oriëntatie van studenten uit deze EDUMA, met name uit de richting psychologie, op beleidsmatige en coördinerende functies in het werkveld, is een onderscheidende factor in vergelijking met de andere EDUMA studenten waarmee de Commissie heeft gesproken. Studenten tonen expliciet belangstelling voor zaken als ondersteuning schoolbeleid, motivatiepsychologie, algemeen onderwijsbeleid; interne kwaliteitszorg, leerplan ontwikkelaar, ondersteuning pedagogische begeleidingsdienst, etc.; de Commissie heeft echter niet gezien dat deze bredere aspecten in de opleiding en de programmalijn stage sterk aan bod komen.

Verder heeft de Commissie ook binnen deze cluster gehoord dat men leraren wil opleiden met een onderzoekende houding. Wat precies wordt verstaan onder die onderzoekende houding en hoe zich dit vertaalt in het leerpad, is niet eenduidig. Het academisch gehalte is vooral een onderwijskundig verhaal dat zich richt op hoe les te geven, in de zin van kennis over te dragen. Juist binnen het domein van de Gedragswetenschappen zouden vragen als 'wat willen we leerlingen leren' en 'waartoe dient school' aan de orde mogen komen. Op die manier kunnen studenten ook voorbereid worden op andere dan lesgevende taken in het onderwijs.

De Commissie verwacht dat de EDUMA zich de vraag stelt 'waartoe leiden we onze studenten op?'. Hoe wil de opleiding erop sturen dat de opgeleide masters bijdragen aan de ontwikkeling van het onderwijs, die verder gaat dan het zelf in een leraar-rol toepassen van een effectieve didactiek? De Commissie heeft hier nog weinig concrete antwoorden en visie gehoord. Ze raadt daarom aan concreet te maken waarom een onderzoekende leraar van belang is voor het onderwijs, en wat dat impliceert voor deze specifieke opleiding. Net vanuit het domein van de Gedragswetenschappen verwacht de Commissie een voortrekkersrol om het denken over onderwijs en samenleving verder vorm te geven. Ze wil het onderwijsteam dan ook uitdagen om

dergelijke denkoefeningen expliciet in te brengen als een kerntaak van de cluster, en de vertaling ervan waar te maken in het curriculum dat in de EDUMA wordt aangeboden.

2.2.2 De lerarencompetenties in de Gedragswetenschappen

De EDUMA Gedragswetenschappen levert visies op leren en onderwijzen, en laat de student kennis maken met diverse werkvormen en methodes om te toetsen en te evalueren. De kennis wordt aangevuld met een eerste oriëntatiestage en een cluster vakdidactiek waarbij studenten effectief leren hoe ze hun vak kunnen onderwijzen en kennis transfereren naar leerlingen in het secundair, hoger of volwassenenonderwijs. Binnen de clustervakdidactiek en de specifieke vakdidactiek van het domein dat de student kiest, leert hij/zij een klas managen, en ervaren studenten welke beslissingen een leerkracht kan nemen inzake motivatie, leeromgeving, omgang met ouders en de relatie leerkracht-leerling.

Waar sommige pedagogen van bij aanvang meer richting onderwijs georiënteerd zijn, is dat bij de studenten uit de psychologie meestal niet het geval. Tussen beide groepen binnen de EDUMA gedragswetenschappen is er in aanvang een groot verschil in oriëntatie.

Binnen de EDUMA gedragswetenschappen is de vakdidactiek vooral een nadere toespitsing van de algemene didactiek. Een inhoudelijke verbinding met psychologie en pedagogiek zit daar vanzelfsprekend in.

De vakdidactiek vormt de brug tussen de theorievakken en de praktijk. In de EDUMA Gedragswetenschappen worden studenten uitgedaagd om te werken aan de hand van casussen met de bedoeling skills te laten oefenen en *know-how* te genereren over hoe kennis over te brengen. De vakdidactiek biedt kennis en *tools* en nodigt studenten uit om na te denken over mogelijke manieren om een casus aan te pakken, waarbij ze met elementen als context, leerlingen, docentenstijl, werkvormen moeten leren omgaan en hun werkvormen leren aanpassen aan een gegeven situatie (instructie of interactievorm; inzet van bepaalde technologie of tools in de klas, etc.). Theoretische kaders krijgen een concrete vertaling naar werkveld-gerichte taken en opdrachten.

Bij vakdidactiek is er - in lijn met de visie van UGent - aandacht voor differentiatie en inclusief onderwijs. Er is volgens de commissie marge om studenten meer te leren omgaan met gevoelige thema's als gender, suicide, automutilatie, consent, en hoe deze in een klascontext bespreekbaar te maken. De micro-teaching wordt gewaardeerd als een werkvorm waarbij studenten leren van elkaar; micro-teaching leert de student nadenken over zijn/haar doelgroep, brengt inzicht in hoe met diverse doelgroepen om te gaan in de les en hoe werkvormen aan een specifieke leercontext aangepast kunnen worden. Studenten in de Gedragswetenschappen ervaren dit onderdeel als een zinvolle voorbereiding op het lesgeven vanuit hun domeinexpertise en waarderen de open sfeer waarin ze met moeilijke thematieken leren omgaan.

De onderdelen vakdidactiek leveren vakbekwaamheid op, die in de stage-opdrachten geoefend en benut wordt. De verschillen in de vakdidactiek tussen de afstudeerrichtingen psychologie en pedagogiek in deze EDUMA blijken gering en studenten zien vooral de stage-ervaring zelf als nuttig en relevant om te leren hoe aan de slag te gaan met leerstof die leerlingen moeten leren.

De EDUMA richt zich op de brede inzetbaarheid van de leraar gedragswetenschappen; ze biedt in de oriëntatiestage inzicht in specifieke werkvormen die in de programmaliijn stage op school en in secundaire *settings* als de gehandicaptenzorg kunnen worden toegepast. De oriëntatiestage laat toe veel verschillende aspecten van het onderwijs te zien in termen van omgang met klassen, terwijl de andere stages op zelf lesgeven zijn gericht.

Studenten worden tijdens de stage-ervaring uitgenodigd een diversiteit aan taken en opdrachten te oefenen, zoals de verkenning van teambegeleidingsactiviteiten of het volgen van een

klassenraad. Ook een vergelijkende SWOT-analyse van een specifieke benadering op diverse scholen kan tot de taken van de student behoren, waarbij de link tussen theorie en praktijk uitdrukkelijk gelegd kan worden.

Het is de Commissie in de gesprekken ter ore gekomen dat deze EDUMA niet inzet op huiswerkbegeleiding als een van de taken waarbij studenten wat te leren hebben. Op dit punt volgen niet alle EDUMA's dezelfde aanpak. De Commissie geeft naar aanleiding van dit voorbeeld mee om over clusters heen voor de EDUMA-opleidingen te bekijken welke aspecten in het stage-traject en het opleidingsprogramma belangrijk zijn en weloverwogen keuzes te maken die voor alle EDUMA op gelijke voet gelden.

Het vinden van een geschikte stageplaats loopt voor de studenten uit de EDUMA Gedragswetenschappen dan weer vlotter dan in de meeste andere opleidingen. De voldoende inzet van praktijkassistenten, het gebruik van de bestaande netwerken tussen de praktijkassistenten en de stagescholen zijn factoren die de stage-ervaring faciliteren; het werken met een vaste stagebegeleider zorgt ervoor dat de communicatielijnen duidelijk is en dat de verwachtingen student, stageschool en opleiding op elkaar afgestemd zijn.

In lijn met de algemene bevindingen meent de Commissie dat de opleiding versterkt kan worden door, naast goede persoonlijke netwerken binnen het team met scholen, in te zetten op structurele partnerschappen met scholen. Deze kunnen oplossingen bieden op het vlak van aanbod aan kwalitatieve stageplaatsen voor de student-leraar, en inbreng van actuele onderzoeksvragen in de opleiding en haar onderzoeksprojecten. Dit biedt kansen om een voortrekkersrol op te nemen en samen met scholen initiatieven te nemen die onderwijsvernieuwing kunnen brengen. De Commissie ziet dan ook mogelijkheden om in een verbond tussen de EDUMA's (universiteit) en de stagescholen samen de 'leraar van de toekomst' op te leiden, en zich met relevant vakdidactisch onderzoek over clusters heen te profileren als vernieuwende kracht in het onderwijsveld.

Uit de gesprekken is gebleken dat de cluster Gedragswetenschappen zeker open staat voor continue verbetering. De EDUMA zet in op doorontwikkeling en wil verder werken op de versterking van de vakdidactiek. Het resultaat van opdrachten vakdidactiek moet nuttig zijn voor het werk in de klas en tijdens de stage. Ook wordt in de opleiding verder gewerkt op een sterkere samenhang en integratie tussen theorie, algemene didactiek, vakdidactische vorming en vertaling naar het vakgebied en de lespraktijk. Deze EDUMA wil daarbij een breed vormende opleiding zijn die studenten klaarstoomt voor alle functies waarin educatieve vaardigheden van belang zijn.

De Commissie heeft concrete voorbeelden gezien van verbeteringen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en verbeteringen die nog gedaan kunnen worden. Ze onderschrijft de verbeterslag die de opleiding verder wil maken en ziet concrete opportuniteiten door meer aandacht te besteden aan visies op onderwijs, schoolcultuur, begeleiding van leerlingen, relatie met ouders en hoe actuele onderwerpen in de school te brengen of - als ze zich in scholen/klassen aandienen - te benutten voor het onderwijs. De vakdidactiek zou hier bij uitstek een voorbeeldfunctie kunnen hebben; anderzijds kan net vanuit de EDUMA Gedragswetenschappen in deze een voortrekkersrol worden opgenomen.

2.2.3 Masterproef

De masterproef is het sluitstuk van de opleiding die peilt naar het vermogen om verworven kennis zelfstandig toe te passen in een onderzoeksgerichte uitwerking. In de masterproef combineren studenten de inhoud van de domeinmaster met een pedagogische invalshoek.

De Commissie heeft een positieve indruk van het academisch niveau van de masterproeven van het domein gedragswetenschappen: de uitvoering van onderzoeksmethoden en het gebruik van bronnen is voldoende. Afgaande op de titels en de selectie van masterproeven die de Commissie heeft gezien, zijn de onderwerpen veelal didactisch ingestoken en passend voor de EDUMA Gedragswetenschappen.

De Commissie heeft op basis van wat ze heeft gezien wel bedenkingen bij de relevantie van het onderzoek voor de beroepspraktijk en voor de student zelf. Het onderwerp van de masterproef komt nogal eens los te staan van de vooropleiding van de student. Een voorbeeld is het quasi-experiment van een student pedagogie naar een methodiek voor samenwerkend leren, waarbij een pedagogische visie op samenwerkend leren nauwelijks uit de verf komt. Of het onderzoek naar *tele-pressure* van leerkrachten, waarbij op geen enkele manier een relatie gelegd wordt van de betekenis van deze druk voor de leerlingen. Door de empirisch-analytische insteek waarbij in een vrij korte periode toch een effect gemeten wil worden, is de uiteindelijke waarde van de bevindingen uiterst beperkt en de relevantie voor de onderzoekers zelf gering.

De Commissie raadt dan ook aan de nadruk te leggen op het onderzoekend vermogen in plaats van het onderzoek-doen en te sturen in de richting van meer actiegericht of handelingsonderzoek: hoe verbeter je het handelen van jezelf en mogelijk ook andere professionals door al onderzoekend te werk te gaan? Extra aandachtspunt is daarbij niet alleen het effect van het handelen op leerresultaten, maar ook op het ontwikkelen en welbevinden van leerlingen. Het zou mooi zijn als leerlingen ook meegenomen kunnen worden in het onderzoeksproces.

In lijn met de algemene bevindingen stelt de Commissie dat het aan te bevelen is om in de EDUMA Gedragswetenschappen een duidelijkere visie te ontwikkelen op de onderzoeksvragen en -methoden die mogelijk en/of wenselijk zijn bij de masterproef, zodat studenten werkstukken kunnen afleveren met een hogere relevantie voor de (eigen) lespraktijk en/of het werkveld.

2.2.4 Aanbevelingen

De EDUMA Gedragswetenschappen heeft nog onvoldoende expliciet gemaakt welke rollen de opleiding voor zichzelf en de afgestudeerden ziet. Op welke manier kan de opleiding bijdragen aan de ontwikkeling van onderwijs die verder gaat dan een effectieve didactiek? Welke zijn de verwachtingen ten aanzien van de samenleving en van het onderwijs van de lesgevers die in de EDUMA Gedragswetenschappen worden opgeleid? Vanuit de EDUMA Gedragswetenschappen is er volgens de Commissie op dit punt een verantwoordelijkheid op te nemen.

De Commissie beveelt de opleiding dan ook aan werk te maken van het expliciteren en communiceren van de visie op onderwijs waarmee het domein zich wil profileren, en in te zetten op het vormen van de 'lesgevers van de toekomst'. De Commissie ziet deze aanbeveling ook als een middel om een verbeterslag te maken en een sterkere beroepsidentiteit van de educatieve master Gedragswetenschappen neer te zetten.

Vanuit de vaststelling dat de opleiding sterk eenzijdig onderwijs-didactisch is gericht, volgt de aanbeveling meer aandacht te besteden aan andere relevante aspecten van onderwijs, en de bredere mogelijkheden en functies van gedragswetenschappers in een onderwijsinstelling te exploreren (onderwijsbeleid, innovatie, management, onderwijsondersteuning, kwaliteitszorg, technologische ondersteuning onderwijs ...). De opleiding zou er volgens de Commissie ook bij gebaat zijn de context van leerlingen (ouders, leefmilieu ...) meer in de programmalijnen te integreren.

De Commissie beveelt de opleiding tot slot aan om in het curriculum en de opdrachten die studenten moeten uitvoeren meer te doen met actualiteit, en actuele en relevante thema's voor de onderwijspraktijk te benutten. Ze ziet mogelijkheden in het aanbieden van generieke modellen om alle actuele thema's te kunnen bespreken en studenten handvaten te leveren om er in een onderwijspraktijk zinvol mee om te kunnen gaan.

3 Oordeel

Aan de hand van de toelichting bij het curriculum van de EDUMA, de kerninformatie over de educatieve master in de Gedragswetenschappen, en de bijkomende informatie die tijdens het locatiebezoek is verschaft, kan de Commissie zich uitspreken over de kwaliteit van de opleiding. De Commissie kijkt daarbij naar de 3 samenhangende vragen waarop de NVAO een advies vraagt: 1) Wat beoogt de opleiding? 2) Hoe wil de opleiding dat realiseren? 3) Hoe zal worden vastgesteld dat wat beoogd werd, gerealiseerd is?

De Commissie spreekt zich positief uit over de educatieve master in de Gedragswetenschappen. Wel houdt ze eraan een aantal suggesties en aanbevelingen te doen om de EDUMA in zijn geheel verder te versterken. Ook heeft de Commissie een aantal specifiekere suggesties voor de educatieve master in de Gedragswetenschappen.

De Commissie vindt de visie en de missie van de EDUMA binnen de UGent bijzonder sterk. De focus op 'multiperspectivisme' en diversiteit is een relevante keuze om een lerarenopleiding neer te zetten die een belangrijke bijdrage kan leveren tot de samenleving. De integratie tussen theorie en praktijk zit in de visie op de EDUMA verweven, en ook de aandacht voor zelfreflectie en een onderzoekende houding maakt deel uit van het DNA van de lerarenopleiding. Het zet de studenten aan tot actiegerichtheid, verantwoordelijkheid en autonomie en dat zijn belangrijke eigenschappen voor toekomstige leraren.

De grote flexibiliteit in trajecten die UGent in de EDUMA biedt en de keuzeruimte die studenten krijgen, zijn een meerwaarde om de toegankelijkheid van de opleiding waar te maken en een diverse studentenpopulatie aan te trekken.

De Commissie vindt het gepast dat UGent inzet op multi-inzetbare afgestudeerden die als '*reflective practitioners*' kunnen aanknopen bij onderwijsmodellen en -praktijken in alle scholen en onderwijsnetten. Studenten in de EDUMA worden actief aangemoedigd om met de basisfilosofie van het 'multiperspectivisme' tijdens de praktijk van hun stage-opdrachten aan de slag te gaan en voeling te krijgen met de verscheidenheid aan contexten, noden van leerlingen, diversiteit van scholen en pedagogische projecten waarin ze als leraar moeten kunnen functioneren en waaraan ze leren bijdragen.

De Commissie vindt het ook sterk van de opleiding om te toetsen op basis van de opleidingsdidactische principes. De EDUMA wil hiermee haar initiële doelen en uitgangspunten in resultaat omzetten en beschikt over een variatie aan mogelijkheden om te toetsen. Ze doet dit via een duidelijk, uniform kader en gebruikt daartoe een reeks beoordelingsdocumenten over de clusters heen. De Commissie is positief over de systematiek die ze heeft gezien; deze is duidelijk te volgen en verzekert transparantie.

De Commissie bevestigt dat de opleiding een grote passie voor de toekomst uitstraalt. De EDUMA is mee met de nieuwe tendensen binnen opleiden in leraarschap. Het team waarmee de Commissie heeft gesproken, is bekwaam en geëngageerd en de gesprekken bevestigen het positieve gevoel van de Commissie dat de lerarenopleiding gedragen wordt door een team dat sterk inzet op samen werken aan en kijken naar mogelijkheden.

De Commissie heeft ook een aantal verbeteruggesties en aanbevelingen voor de opleidingen. Ze geeft de EDUMA als aanbeveling mee om helder te maken welke verwachtingen ze vooropstelt wat betreft de kennis, vaardigheden en attitudes voor studenten om de '*T-shaped professional*' neer te zetten, en wat de operationalisering van 'een onderzoekende leraar' concreet betekent. De opleiding zal er ook bij gebaat zijn de kernbegrippen van het 'multiperspectivisme', waaronder inclusie en diversiteit, af te bakenen en aan te geven wat deze betekenen voor het leraarschap. Een helder neerzetten van de vooropgestelde doelen en opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) binnen het kader dat de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's) biedt, zal leiden tot duidelijkere keuzes en meer focus in de opleiding. Zowel voor het geïntegreerde als voor het

verkorte traject kan deze operationalisering leiden tot een scherper profiel van de leraar die UGent wil afleveren.

Een eerste aanbeveling is te werken aan de finaliteit en betekenisvolheid van de educatieve masterproef. Het is van groot belang scherper af te bakenen wat de EDUMA beoogt met de onderzoekende houding. Om in alle trajecten duidelijker focus te krijgen op het leraarschap, kan het helpen neer te zetten hoe de doelstelling 'een onderzoekende leraar opleiden' zich kan vertalen in relevante onderzoeksthema's en de opzet van de masterproef, en welk type onderzoek en welke benaderingen passen in de doelstellingen van de EDUMA. Om deze verbeterslag te maken, is het een zaak de masterproef veel meer te sturen vanuit de vakdidactische teams en conceptueel herdenken vanuit de finaliteit van de doelstelling: 'een onderzoekende leraar' opleiden. De Commissie beveelt daarbij aan om de mogelijkheden te onderzoeken om in het ontwerp van de masterproef te werken op de combinatie werkveld, onderwijs, onderzoek en een eventuele aansluiting bij de stages, en volop in te zetten op onderwijskundig, didactisch onderzoek dat resultaten oplevert voor de onderwijspraktijk.

Een tweede aanbeveling is te onderzoeken hoe de integratie van de theoretische vakken kan versterkt worden. Zorg voor een goede koppeling met de praktijk en de stages en werk aan een explicietere theoretische onderbouw in alle programmalijnen.

Om de werklast en de toegekende *credits* meer in balans te brengen, moedigt de Commissie de opleidingen aan de opleidingsonderdelen kritisch door te lichten en overlap tussen verschillende vakdidactieken en clusterdidactieken zoveel mogelijk weg te werken. Hierbij hoort ook een kritische doorlichting van de toegevoegde waarde en leereffecten die de uitgebreide stageverslaggeving oplevert, die van de studenten in het portfolio verwacht wordt. De inzet van innovatieve tools en technologie (Vitale teach) biedt alvast kansen om efficiënter te werken aan monitoring en begeleiding van de stages. De Commissie verwacht dat de EDUMA hierbij nog meer leren van elkaars goede ervaringen en praktijken.

De Commissie raadt de opleidingen in elk geval aan om de stages te faciliteren door nog sterker in te zetten op het uitbouwen en onderhouden van een netwerk van scholen en een *pool* van mentoren waarmee samengewerkt kan worden op basis van duidelijke afspraken. Door het werkveld actiever te betrekken bij het stage-aanbod dat UGent in de lerarenopleidingen biedt, zullen stagemogelijkheden voor de studenten van de EDUMA uitgebreid kunnen worden en kan een goede aanvangsbegeleiding makkelijker gegarandeerd worden. De centrale rol van de OC wordt in deze onderstreept.

De Commissie wil de EDUMA-opleidingen en de OC aanmoedigen om een echte voortrekkersrol in het onderwijsdebat op te nemen. De Commissie daagt de opleidingen ook uit om na te denken wat inclusie en diversiteit voor de EDUMA zelf betekent, in bijzonder in clusters met studenten uit diverse domeinen en met een sterk uiteenlopende vooropleiding. Hoe kan de EDUMA de diversiteit van de instroom en uitstroom verhogen voor studenten met een migratieachtergrond?

Tot slot beveelt de Commissie aan om sterker en meer expliciet in te zetten op de attitude van levenslang leren. Deze is nodig om academisch gevormde leraren te bekomen die vanuit hun persoonlijke identiteit en visie als leraar, met verantwoordelijkheid, hun vakinhoudelijke competenties in de brede onderwijscontext kunnen inzetten en in staat zijn actief bij te dragen aan onderwijsontwikkeling en -vernieuwing.

Voor de educatieve master in de Gedragswetenschappen formuleert de Commissie verder een aantal suggesties en aanbevelingen.

Werk aan het expliciteren en communiceren van de visie op onderwijs waarmee het domein van de Gedragswetenschappen zich wil profileren, en zet in op het vormen van de 'lesgevers van de toekomst'. De Commissie ziet deze aanbeveling ook als een middel om een verbeterslag te maken en een veel sterkere beroepsidentiteit van de educatieve master Gedragswetenschappen neer te zetten.

Vanuit de vaststelling dat de opleiding sterk eenzijdig onderwijs-didactisch is gericht, volgt de aanbeveling meer aandacht te besteden aan andere relevante aspecten van onderwijs, en de bredere mogelijkheden en functies van gedragswetenschappers in een onderwijsinstelling te exploreren (onderwijsbeleid, innovatie, management, onderwijsondersteuning, kwaliteitszorg, technologische ondersteuning onderwijs, ...). De opleiding zou er volgens de Commissie ook bij gebaat zijn de context van leerlingen (ouders, leefmilieu....) meer in de programmalijnen te integreren.

De Commissie beveelt de opleiding tot slot aan om in het curriculum en de opdrachten die studenten moeten uitvoeren meer te doen met actualiteit, en actuele en relevante thema's voor de onderwijspraktijk te benutten.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Universiteit Gent
Naam opleiding	Educatieve master in de gedragswetenschappen
Niveau en oriëntatie	Master
(Bijkomende) titel	
(Delen van) studiegebied(en)	Psychologie en pedagogische wetenschappen
Afstudeerrichtingen	• pedagogische wetenschappen • psychologie
opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	• Geïntegreerd traject • Verkort traject • LIO-traject • Duaal leren
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	• Gent Verkort traject ook in: • Brugge • Kortrijk • Oudenaarde
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	• Geïntegreerd traject (120 ECTS) • Verkort traject (60 ECTS)

Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten

COMPONENT LERAAR EDUCATIEVE MASTEROPLEIDINGEN

Competentiegebied 1: competentie in één of meerdere wetenschappen

1. Gespecialiseerde theoretische en praktische domeinspecifieke kennis beheersen, uitbreiden, actualiseren, verbreden, verdiepen.
2. Gespecialiseerde theoretische en praktische (vak)didactische kennis beheersen, uitbreiden, actualiseren, verbreden, verdiepen.
3. Zelfstandig (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek omtrent het leraarschap in het algemeen en de discipline in het bijzonder ontsluiten en de inzichten toepassen in de eigen klas- en schoolcontext.

Competentiegebied 2: wetenschappelijke competentie

4. De mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig en (vak)didactisch onderzoek kennen, kritisch bevragen en vanuit een veelheid aan perspectieven benaderen.
5. Een volledige onderzoekscyclus over een onderwijsrelevant onderwerp doorlopen en hierover rapporteren conform wetenschappelijke criteria.

Competentiegebied 3: intellectuele competentie

6. Kritisch-reflectief omgaan met (dissonante) informatie, onderwijspraktijken, methodieken en leermiddelen op basis van wetenschappelijke evidentie.
7. Op basis van een actieve en onderzoekende houding t.o.v. de onderwijsrealiteit bijdragen aan beroepsvernieuwing, schoolbeleid en schoolontwikkeling.
8. Door onderzoekend leren en kritische zelfevaluatie het eigen functioneren als leraar bijsturen en zodoende richting en innovatie geven aan zijn of haar professionele praktijk en ontwikkeling.

Competentiegebied 4: competentie in samenwerken en communiceren

9. Vanuit een pluralistische basishouding communiceren met leerlingen, ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve oplossingen om het leren te ondersteunen en te stimuleren.
10. Constructief samenwerken met externe partners met het oog op de verrijking van het onderwijs- en vormingsaanbod en de facilitering van de doorstroming tussen onderwijsniveaus en naar de arbeidsmarkt.
11. In een schoolteam constructief samenwerken en initiatief nemen voor, deelnemen aan en leidinggeven aan (inter)disciplinair teamoverleg tussen leraren.
12. Communiceren over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep en zelfontwikkelde oplossingen voor de onderwijspraktijk met collega's en andere stakeholders in het onderwijsveld.

Competentiegebied 5: maatschappelijke competentie

13. Kennis verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen waarbij de confrontatie met andere perspectieven de eigen onderwijspraktijk verrijkt.
14. Deelnemen aan het maatschappelijke debat vanuit een persoonlijk maatschappelijk engagement en met het oog op perspectiefverbreding.

Competentiegebied 6: specifieke aanvullende competenties voor het lerarenberoep

15. Creëren van een positieve, veilige en krachtige evidence-informed leeromgeving die aansluit bij de beginsituatie van de lerenden en responsief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
16. Kennis, vaardigheden en attitudes inzetten om voor lerenden uitdagende leeromgevingen te creëren en nieuwe ideeën voor de onderwijspraktijk ontwikkelen en aan de realiteit toetsen.
17. Een positief leefklimaat creëren en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteunen, met respect voor hun sociale, culturele en levensbeschouwelijke achtergrond.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Mr. Eric Halsberghe (*voorzitter*), Voormalig algemeen directeur van Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen.

Prof. Dr. Adrie Visscher (*commissielid*), Hoogleraar aan de Universiteit Twente Faculteit Gedrags-, Management- en Maatschappijwetenschappen (BMS), ELAN Lerarenontwikkeling;

Dr. Roel Grol (*commissielid*), Associate lector/professor in het educatieve domein Hogeschool van Arnhem en Nijmegen;

Mr. Tom Cox (*commissielid*), Coördinerend directeur Scholengemeenschap Sint-Quintinus, Hasselt;

Mevr. Loes Houweling (*commissielid*), Hogeschoolhoofddocent en senior onderzoeker, Instituut voor Ecologische Pedagogiek, Hogeschool Utrecht;

Mevr. Sarah Moens (student-commissielid), Student Educatieve Master Sociale Wetenschappen UAntwerpen.

De commissie werd bijgestaan door:

- Mevr. Veerle Conings (procescoördinator) beleidsmedewerker NVAO.
- Mevr. Anja Detant (extern secretaris).

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

DAG 1: dinsdag 28 maart			
Tijdvak	Onderdeel	Onderwerp	Actoren
08u30 - 08u45	Ontvangst commissie		
08u45 - 09u45	Besloten overleg commissie		Kerncommissie + alle deelexperten
09u45 - 11u00	Gesprek met opleidingsmanagement	EDUMA algemeen	Kerncommissie + alle deelexperten + gesprekspartners instelling
11u00 - 11u15	Pauze		
11u15 - 12u15	Gesprek met studenten	EDUMA algemeen	Kerncommissie + alle deelexperten + gesprekspartners instelling
12u15 - 13u30	Lunchpauze		
13u30 - 14u30	Gesprek met lesgevers vakken theoretische vorming en ondersteuners campuswerking	EDUMA algemeen	Kerncommissie + alle deelexperten + gesprekspartners instelling
14u30 - 14u45	Pauze		
14u45 - 15u45	Gesprek met alumni en werkveld	EDUMA algemeen	Kerncommissie + alle deelexperten + gesprekspartners instelling
15u45 - 17u00	Nabespreking commissie		Kerncommissie + alle deelexperten

DAG 2: woensdag 29 maart			
Tijdvak	Onderdeel	Onderwerp	Actoren
08u30 - 9u	Besloten overleg commissie	EDUMA 1 Maatschappijwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 1
09u - 10u	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 1 Maatschappijwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 1 + gesprekspartners instelling
10u - 10u30	Nabespreking	EDUMA 1 Maatschappijwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 1
10u30 - 10u45	Pauze		
10u45 - 11u15	Besloten overleg commissie	EDUMA 2 LO	Kerncommissie + deelexpert 2
11u15 - 12u15	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 2 LO	Kerncommissie + deelexpert 2+ gesprekspartners instelling
12u15 - 12u45	Nabespreking	EDUMA 2 LO	Kerncommissie + deelexpert 2
12u45 - 13u45	Lunchpauze		Kerncommissie + deelexpert(en)

13u45 - 14u15	Besloten overleg commissie	EDUMA 3 Cultuurwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 3
14u15 - 15u15	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 3 Cultuurwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 3+ gesprekspartners instelling
15u15 - 15u45	Nabespreking	EDUMA 3 Cultuurwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 3
15u45 - 16u00	Pauze		
16u – 16u30	Besloten overleg commissie	EDUMA 4 Gedragwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 4
16u30 – 17u30	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 4 Gedragwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 4 + gesprekspartners instelling
17u30 - 18u	Nabespreking	EDUMA 4 Gedragwetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 4

DAG 3: donderdag 30 maart

Tijdvak	Onderdeel	Onderwerp	Actoren
08u30 - 9u	Besloten overleg commissie	EDUMA 5 Wetenschappen & Technologie	Kerncommissie + deelexpert 5
09u – 10u	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 5 Wetenschappen & Technologie	Kerncommissie + deelexpert 5+ gesprekspartners instelling
10u- 10u30	Nabespreking	EDUMA 5 Wetenschappen 1 Technologie	Kerncommissie + deelexpert 5
10u30 – 10u45	Pauze		
10u45 - 11u15	Besloten overleg commissie	EDUMA 6 Talen	Kerncommissie + deelexpert 6
11u15- 12u15	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 6 Talen	Kerncommissie + deelexpert 6 + gesprekspartners instelling
12u15 – 12u45	Nabespreking	EDUMA 6 Talen	Kerncommissie + deelexpert 6
12u45 - 13u45	Lunchpauze		Kerncommissie + deelexpert(en)
13u45 - 14u15	Besloten overleg commissie	EDUMA 7 Gezondheidswetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 7
14u15 - 15u15	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 7 Gezondheidswetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 7+ gesprekspartners instelling
15u15 - 15u45	Nabespreking	EDUMA 7 Gezondheidswetenschappen	Kerncommissie + deelexpert 7
15u45 - 16u	Pauze		
16u – 17u	Vrij inloophmoment		

DAG 4: vrijdag 31 maart			
Tijdvak	Onderdeel	Onderwerp	Actoren
08u30 - 9u	Besloten overleg commissie	EDUMA 8 Economie	Kerncommissie + deelexpert 8
09u – 10u	Toelichtend gesprek (studenten en lesgevers)	EDUMA 8 Economie	Kerncommissie + deelexpert 8+ gesprekspartners instelling
10u-10u30	Nabespreking	EDUMA 8 Economie	Kerncommissie + deelexpert 8
10u30 – 10u45	Pauze		
10u45– 12u	Nabespreking commissie		Kerncommissie
12u - 12u30	Reflectiemoment commissie - instelling		Kerncommissie + gesprekspartners instelling

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “*Beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie*” van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Na het kennismakingsoverleg met de commissie op 3 maart 2023 heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden op 27 maart 2023 heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog op 28, 29, 30 en 31 maart verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Digitaal zelfevaluatie rapport: Monitor Educatieve Masteropleidingen

- Deel 1: Onderwijsvisie en beleid van de opleiding
- Deel 2: Permanente kwaliteitszorg
- Deel 3: De strategische doelstellingen van de UGent

Bij de Monitor Educatieve Masteropleidingen

- Administratieve gegevens van de opleiding
- Kerninformatie in de opleidingsmonitor:
 - Leeswijzer Monitor Educatieve Masteropleidingen
 - Begrippenlijst / lijst met afkortingen
 - Basisdocument 1: Kwaliteitszorg Eigen Regie UGent
 - Basisdocument 2: Eigenheid Educatieve Masteropleidingen aan de UGent
 - PDF versie van de Monitor Educatieve Masteropleidingen
 - Powerpoint info gebruik monitor (online kennismakingsoverleg commissie en DOWA UGent, 2023 03 03)
- Per Educatieve Master een map met opleidingsspecifieke gegevens:
 - Specificiteit
 - Studentenaantallen en studierendement
 - Programmalijn vakdidactiek
 - Programmalijn stage
 - Addendum stage
 - Titels educatieve masterproeven
 - Competentiematrix
- Per Educatieve Master essentiële bijlagen:
 - Campuswerking
 - Koppeling OLR basiscompetenties
 - Koppeling OLR DLR
 - OLR component leraar
 - Organisatiestructuur EduMa
 - Samenvatting adviesrapporten TNO
 - SWOT analyse 2020
 - SWOT analyse 2022
- Links naar:
 - Het kwaliteitsverbeterplan
 - Een overzicht van de checks van alle doelstellingen
 - De informatie over de Educatieve Masteropleidingen op de UGent website: algemene informatiepagina's, informatie op studiekeizer

Documenten beschikbaar gesteld tijdens de dialoog

- Digitale toegang (Ufora) tot alle cursussen van de Educatieve Masteropleidingen, op laptop ter plaatse
- 3 tot 4 voorbeelden van masterproeven van elke educatieve master, voor het geïntegreerde en het verkorte traject
- Poster campuswerking
- Poster EduMa programmalijn masterproef voor de geïntegreerde masterproef en de verkorte masterproef
- Poster EduMa verkorte trajecten: regulier traject, duaal leren-traject, LIO-traject
- Poster ENLIGHT Teacher Education Network
- Poster VITALE TEACH – zinvolle feedbackpraktijken in de lerarenopleiding, een online video-annotatie tool

